

se subesse, quamobrem Beneficii qualitate privetur Ecclesia; quae eorum omnium, qui ibidem baptizati sunt, quasi mater habenda est, cumque Beneficium sine titulo nullum existat, titulum proinde ei adimendum non esse, qui ejusdem Ecclesie sponfus, & eorum omnium, qui ibidem christiane Religionis nomen dederunt, spiritualis Pater est, iudicantem, cum Patris ratio fecum afferat aliquid permanens, se facturos contra Pastoris iura, & contra eorum bonum, qui regendi sunt, si suffragent unioni, que inter filios & patres, inter Pastores & oves intercedat necesse est. Id autem ex ea fibi persuadent, quod animadverto antiqua Ecclesia disciplina Pastores cum aucto vinculo suis Ecclesiis conjunctos iuisse, ut non nisi difficultate sejungi possent.

His omnino principis nixus Parcifensis Senatus in possessione Parochie Biocesis Lingonensis retinuit Presbyterum, qui provisiones a Romana Curia obtinuerat, quavis pendente ab Ecclesia Cathedralis Lingonensis Capitulo, quod ab immemoribus Vicarios ad nutum amovibiles eidem praeficeret.

Secundo loco animadverto Parochiales Ecclesias non ob id solum instituta esse, ut spiritualia bona Fidelibus administrarentur, sed ob id etiam, ut eorum prouentus juxta Sanctorum Decretorum dispositionem impendantur non modo in Fabrica & Presbyterorum ei deferventia sustentatione, sed etiam viduarum & orphanorum, omniq[ue] generatim pauperum Parochie, qui eis bona spectare possint tanquam suum patrimonium, ad quod jus habent solo titulo paupertatis & necessitatis, in qua versantur; ut proinde Titulares iis injuriam irrogent, & gravissimi coram Deo criminis rei sint ni illud pro viribus opitulentur.

Quamobrem Magistratus ipsi facile sibi persuadent ejusmodi uniones que Ecclesia Parochialis bona ad Religiosam Familiam transferunt haud esse conformes Ecclesia menti, qua oblationes in Parochiis fieri solitas definivit non Religiosorum sustentatione & nutritione, sed indigentiam & paupertatem Parochie, que eos spectat tanquam filios, quos aleare debet.

Has ob causas patrocinantur iis, qui eas uniones abolen das suscipiunt, idque ex libentibus, quod norunt Tridentina Synodo, que Parochiarum uniones absolute profiscit, praeceps fuisse Galliarum Episcopos, qui Gallicana Ecclesia traditionem ad Synodus detulerunt, & ejusdem Synodi Parochiis significaverunt tantum abesse, ut Gallicana Ecclesia eas uniones permiti vellet, ut potius in reformationis articulo.

P A T E R E T M A T E R .

Cum longe maxima inter proximos nostros obligatione Parentibus ipsi nostris devincti simus, sicut aperte ratione consonum, ut secunda Tabula Praecepta ab eo incipient, quo id, quod debemus iis fideliter reddere juberemur. Hoc autem Mandatum non tantum Patres & Matres spectat, qui nos in lucem dederunt, sed eos etiam omnes complexitur, qui nobis honorandi sunt, ut Patrum & Matrum quoad nos locum tenentes, vel ob eam, qua in nos pollent, autoritatem, vel ob ipsorum dignitatem, vel quia nos iis indigemus, vel denique ob illud, quo funguntur, officium, ac ministerium.

Quoniam porro honor, quem sacrae Litterae Patribus ac Matribus exhibendum praecipiunt, non estimationem modo ac reverentiam, qua eos prosequi per est, sed amorem quoque, obedientiam, iisque spiritualia subdita suppeditanti obligationem significet; Causa proinde, qui e vestigio proponitur, eo spectat, ut cognoscatur, an Religiosus, cujus Pater & Mater extrema necessitate premuntur, et Monasterio egredi, ac Regularem habitum deponere teneatur, ut iis, Beneficio aliquo suscepit, vel alter prestat sit.

Vide (FILII. (PARENTES.

C A S U S .

Subsidia, que Regularis Patri ac Matri debet.

¹ Regula, quibus familiis obligato, que Regularis obstringitur, e Consensu recedendi, ut Patri ac Matri subsistens precepit.

² Cum exi e Monasterio, posset Regularem habitum deponere, pontifice, vel saitem Superiori annuncere.

Q U A E S I T U M .

Rogantur Sorbona Doctors, ut ejusmodi questionem dicunt. Quod scilicet par sit, Regularem e proprio Conventu ad opem Patri ac Matri praefundam egredi, contra D. Trapae, & Sancti Thomae sententiam, & si id opportunum fuerit, an Regularis idem possit habitum deponere, ad id autem opus habeat Pontificis dispensatione, ut Navarrus contendit?

R E S P O N S I O .

Confidimus Conscientia subscriptum putat, ad obligationem filii erga Patrem melius intelligendam, quid, & quotuplex

necessitas sit, explicandum esse, antequam questioni proposita satiasit. Est autem in universum necessitas indigentia, qua quis laborat, eorum rerum, que ad mortalem habet vim trahendam sunt necessaria.

Illi porro convenient, necessitatibus, que Regularem, ut Patri opituletur, e Monasterio evocare valeat, non tantum esse eptore, quanta est ea, qua sub peccati pena nos adgitat ad elemosynam in extraneum pauperem erogandam; quia opis Patri afferenda obligatio longe maior strictiorque est. Necessitas urgens, seu gravis, ut loquantur Theologi, quoad Patrem, quam quoad alium quilibet latius patet. Ita prouincit Cajetanus in questione 101. S. Thome 2. 2. art. 4. Sic ad hoc magna desideratur necessitas; sed fatus est, esse necessitatem habentem magnam latitudinem. Sanctus Antoninus 3. p. rit. 16. c. 24. §. 1. contendit Patri indigentiam urgentem & gravem confundam esse, cum ea adsum, qua enumerat in hac verba: In mediari indigentia prima quia sine filio possent vivere, sed cum necessari jactura, seu derremento sui statim, vel conditione sua: puta quia operis eum mendicare, vel alio servire, cum magna indigentia sicut sui.

Quoad casum, de quo agitur, duplex necessitas distinguuntur, gravis scilicet, & extrema. Cujusmodi prima sit, iure declaratum est; extrema autem est ea, quam S. Antoninus

culis, quos ejus nomine ipsi exhibeant, postularet alia Beneficia Parochialibus Ecclesie miniri, & de medio tolli Vicarios perpetuos Ecclesiarum a Prioribus simplicibus pendentibus, & Piores esse Titulares ipsarum Ecclesiarum, quarum perpetuorum separatione imminentes effici confaret; atque ita restituvi veterem rerum ordinem, quo Parochia Prioribus insignita a Vicariis cum titulo nequaque admittantur; nisi forte Prioribus contra ius falsque Populorum curam penitus abserat, cogentur Episcopi in ipso Ecclesiis Presbyteros conductus & amovibiles ponere, & deinde pacipere, ut Vicarii perpetui & cum titulo animalium curam tribuerent. Occurrunt etiamnum hujus antiquae discipline vestigia in pluribus Ecclesiis parochialibus, quarum Titulares perfiditer Piores & Parochi, propter quod eorum deceptrices, qui communis depravatione abscipi pasti non fuerant, animalium curam merito reuinerant.

His omnino principis nixus Parcifensis Senatus in possessione Parochie Biocesis Lingonensis retinuit Presbyterum, qui provisiones a Romana Curia obtinuerat, quavis pendente ab Ecclesia Cathedralis Lingonensis Capitulo, quod ab immemoribus Vicarios ad nutum amovibiles eidem praeficeret.

Sed quoniam Senatus, qui in Regno sunt, non iisdem, quibus Senatus Parcifensis, & Magni Confidit, principis inherenter, ac sepe in judicis, que super Ecclesiasticis negotiis proter, regulari valde diversa sectantur; sumopera prodefest Ecclesia; si obtineretur Regis Declaratio, qui faciatur, ut Religiosa Familia Ecclesie sub unitis fici non possit, nisi angorum centum possessione probant; & uniones, quecumque post id tempus facta fuerint, nullius roboris efficiunt; aut fatem offendentur tali, quibus iniusta sunt, ut iuxta Ecclesia regulas, & Regum nolitorum Constitutiones de iisdem judicetur.

Ex autem major affluge ipsi fore, ut id Rex pro sua humanitate concedat, quod jam in Recripsis in Jurisdictionis Episcopalis favorem edita fecutus est disciplinam, quam Tridentina Synodus statuit; & quoniam ea per Oratorum Caroli IX. & Pratorum Regni curam recepta sunt, Regum praescitorum suorum mentem teneret, & sua auctoritate firmaret doctrinam Episcoporum Gallorum, qui ut Illustrissimum Lampacenus Regina Catharina Medicenit tunc retulit, scientia & eloquentia adeo inter omnes aliis Antifites eminuerunt, ut hoc Concilium, convenerant, generali estimatione digni fuerint.

Aug. de Lamer.

Vide Dictionarium D. PONTAS.

P A T E R E T M A T E R .

163

ninus ita describit: Indigenza maxima, puta quando parentes nullo modo sine filio possunt vivere, sed morientur fame, vel alii diritate, & similiis, quia sunt infirmi, vel in carcere, vel alii simili calamitate. Prater urgentis, seu extrema necessitatis nomine non actualiter tantum parentum indigenzia intelligitur; sed fatus est moraliter previderi, eos in alteratram facile brevique lapsus, ut monach Sanchez 1. 4. c. 20. n. 17. moral. in medium adducit.

Sane difficile factu est, Religiosum ad societatem reverentem hanc de salute periclitari, nec a proprii statas ratione defletere, dum regulari discipline non amplius adductus, huc illuc, ut Patri necessaria comparet, discurrere debet. Si subficio praefando Religio impar sit, potest Superior Religio permitter, ut id praefare studeat, quin egrediatur: ac vis credi potest, fore ut id eius exequat, & omnino, ut id praeferat, egredi debeat.

Contraria tamen opinionis rationes magnam praefereunt soliditatem. Qui eam propugnant, quoque Laurentius de Peyrinus laudat som. 1. de fab. g. 1. c. 9. ajunt, D. Thome sententiam tuum veram esse, cum Pater post filii professionem in paupertate incidat, non item, si professionis tempore, Pater paupertate cum laboraverit. Videri possunt Baffius, Navarus in man. c. 4. Stacer som. 3. de Rel. 1. 6. c. 9. n. 14.

Pronuntiant igitur I. Filii, cum Patrem paupertate premi potest, Religioni se devovere minime debufiit; & quoniam eius professio valida sit, eum tamen, a Superiori petiti venit, in Monasterio, ut eidem proficiat, exire debet, modo in salutis apertam ac proximam periculum te non conciat, & Religio nolis Patris curam suscipere, prout qui dem tenet, ut inquit Pelizarius som. 1. rr. 3. c. 6. 2. de Peyrinis, aliisque. Hoc enim filii obligatio naturalis & divinitatis est, ex quo profice gravior, quam per vota contraxit; hac etiam est ea posterior. Ex quo ita licet argumentari: cum duo praecopta concurrunt, nec ambo simul impleri possint, prius, magisque fervandum est. Arqui subfidi parentum necessitate laborantibus exhibendi praecoptum ejusmodi est; ergo Superior Religioso eam facultatem tribueat, ut Patri opitulatur et Monasterio egreditur, vel Religio eius carum suscipere debet, aliter quippe ei injuriam irrogat, & injumentum commitit.

II. Filii, qui Patrem in paupertate versari non ignorans Religionem amplexit, ei opitulandi obligationem fecerunt, nec Professionis vi ab liberatur, eadem propemodum ratio est ac boni immobili, in quod hypotheca sua Creditor gaudet; quicumque hoc bonum possidet, tenetur solvere c. ex litteris de pignoribus, unde est tritum illud, Res transire cum est.

III. Ex Juris mente I. zuzelas §. injuriarum f. de cap. diuinis, reparanda injuria obligatio latenter sequitur. Porro filii Religionem amplexus injuriarum intulit Patri, quem cum filios juvare possit, in necessitate defervit; ad hanc igitur injuriam reparandam egredi debet, nisi subfidi Patri praefundi alia ei ratio non suppetat.

Ad id autem, quod adiutor, Regularem vi Professionis facta mortuum esse, huius opinione Autores respondent id ita esse fictioe juris, patre filii subfidi parentum est, nec fatus est, ut Patri vel extrema necessitate laborant opitulatur. Offendendum præterea est, qua demum de causa Religiosus factio mortuus non amplius naturali legi parente tenetur, quemadmodum ante tenebatur; conjugati potio hominis exemplum, quod adducitur, non omnino concludit. Matrimoniū enim vinclum naturalis, ac longe stricioris juris est; ut proinde mirandum non sit, in hac facti specie obligationem, cum non adest absoluta sit, minorum est, ei que cedere. Jam votum, quod Religiosus emitit, non perinde obligat, ac naturalis juris praecopum, coquimodum est illud, quo subfidi Patri affundendum mandatur; eoque magis, quod jure presumitur, Dei, obligationibus secum contractis omnino non indigentem ultra suo juri cedere, vel illic remittere, siquidem quod promissum est, impleri non possit, quin gravis injurya proximo inferatur. Hoc sententia est Laurentii de Peyrinis, & Valentini som. 3. disp. 7. q. 1. p. 2.

Qui porro opinione priorem tenuuntur, respondent, Regularem non plus quam potest, propriique status ratio fert, Patri opitulari debere; & ob hanc quidem regularem nunquam causam necessitatem existere posse, ut propterea Monasterium omnino defervere tenuatur.

Ad altam proposito calus partem quod attinet, an nempe Religiosus, ut Patri opituletur, egreditur Religiosum habitum depone posse; posse creditur, cum officium suscipere debet, quod habitum retinet, cum dignitate obire non possit. Ejus porro deponendum facultatem a Pontifice obtinere debet. Ita sententia Baffius l.c. n. 8. & Navarus l. 3. Conf. 14. n. 3. de Regal. Solus est Papa sacra facultatem mandari extra Monasterium sine habitu secundum omnes. Quia quidem sententia nimirum capite secundo de vita & honeste Cler. in 6. Verum Reginaldus putat hanc facultatem, si negotium urgetur ab Episcopo, vel a superiori concedi posse.

Decilum in Sorbona hac die 30. Augusti an 1693.
G. Frumagen.

Vide Dictionarium D. PONTAS.

L 2 P. A.

P A T R O N A T U S.

JUS Patronatus est illud, quo quis gaudet Ecclesiasticum ad Beneficium vacans praesentandi; acquiritur autem jus hoc, proprio bono ad Ecclesiam confruendam collato, vel Ecclesia ipsa fundata. Itaque Patronus is est, qui Ecclesiam dotavit, fundavitque, suumque jus ostendere debet ex genuinis titulis, vel ex quadragesima annorum possessione, presentationibus omnino tribus firmata. Transit jus hoc ad heredes, ac successores omnes, quia fundis addictum est. Patronatus ergo sequitur alienationem praedii, seu fundi, cuius accessorium quoddam est, sed vendi seorsim non potest, quia spiritale jus est. Indivisibilis quoque ille, simplexque est, nec dividitur inter heredes plures, qui quidem conspirare debent, ut vel omnes conjunctim nominent, vel alterni; ac si forte sine fulta suffragia, qui primas tener, seu dignior est, ceteris praeferri debet. Vota numerantur in stipites, seu familias, & non in capita. Ad Patronatus jus exercendum satis est praedii possessione gaudere, quamvis esset contestata posse.

Araucana Synodus an. 411. Theodosio juniore, & Valentiniiano rerum potentibus, celebrata presentationis Episcopis facienda jus Fundatoribus confirmavit, quod deinde ratum habuit Justinianus Imperator, (a) & Arelatenum Concilium can. 36. Veteres quoque Canones juris hujus nominationis Ecclesiarum Patronis, seu Fundatoribus concessione mentionem faciunt. Gratianus, qui ad ostendendum omnes cuiusque Dioecesis Ecclesias in Episcopi potestate positas esse, non paucas eodem loco restrictiones adhibet in eorum gratiam, qui Ecclesias fundarunt; & singulis nominationis iuriis confirmat Toletanae Synodi auctoritate. Quamobrem Episcopi, aliive Collatores ordinarii nunquam juri Patronatus derogare possunt, quamvis illud ab iis spectetur ut quedam Beneficiis adjecta servitus, cum tamen non proinde fiat, ut ea non omnino ab ipsis pendent ob ius institutionis, seu collationis ad eosdem spectantium. Putant nonnulli, Patronarum, ac ceteros honoris titulos Fundatoribus concessos fuisse, ut ad dona, ac beneficia Ecclesias large, effusione tribuenda Fideles excitarent. Ajunt alii jus hoc grati Clericorum animi argumentum esse, quod omnino cuique servandum est.

Si queritur, quanam juris hujus vis, ac ratio sit; respondetur, illud temporale esse rei spiritali annum; sed multo magis temporale esse, quam spirituale; & ob hanc quidem causam cedi, & donari potest, & ad heredes transit, quippe quod successionis partem constitutus; quia porro temporale coniunctum est spirituale, quod nunquam in commercium venit, ideo jus hoc nec vendi, nec remitti pecunia potest. Hac temporalis ratio in causa fuit, ut nonnulli Doctores affererent, id juris quamdam veluti servitutem esse Ecclesiis impositam, aliis tamen contra sentientibus, & contendentibus id servitutis rationem minime habere, quoniam voluit Ecclesia grati animi monumenta suis Benefactoribus exhibere, quin servitutem imponeret, quia quidem neque in Ecclesiam, neque in Sanctas, ac Religiosas res cadere omnino potest. Ac licet Tridentina Synodi haec verba sint: *Beneficia Ecclesiastica rediguntur in servitutem juris patronatus;* non proinde tamen credendum est Concilium afferere voluisse, beneficia juris Patronatus servituti subiecta esse, sed tantum praecepere voluisse, ut impeditur, ne quam servitutem Patroni Beneficiis imponerent.

Ad Patronatum qualitatem quod attinet, initio quidem unius tantum generis fuit, atque Ecclesiasticus cenebat, utpote addictus qualitati Fundatoris Ecclesie, qua spirituale rationem Patronati, tunc uniusmodi, & quam late patebat, Ecclesiastico tribuebat. Verum ex diversis foundationibus in Ecclesia institutis Patronatus Laicus ad Ecclesiastico distinctus exitus est, ac distinctio hac essentialis est ob circumstantias plures animadversione dignas, atque adeo Patroni Laici aliquibus ultra Ecclesiasticos Patronos commodis gaudent. I. Laicorum Patronorum iuri nec Pontifex, nec ejus Legatus derogare unquam possunt, & qui Romanæ Curiae favent, id unum autem, Pontificem id quidem absolute posse, si velit, quoniam omnium Beneficiorum dominus est, at id eum nunquam velle. Idque nec Pontifex, nec Legatus antevertere possunt Patronos Laicos, qui, ut ad Beneficia sua nominent, quatuor omnino mensum spatio gaudent. Sex quidem menses Patronis Ecclesiastici praeceps sunt, ut ad sui Patronatus Beneficia promoveant; verum idipsum inutile proflus est in Gallia, ubi Pontificis anticipatio locum habet. In Normannia sex integrum menses ad nominationem obtinent Patroni Laici, perinde atque Ecclesiastici; sed ea consuetudo nittitur usu, non iure, quod Patronis Laicis tantummodo quatuor menses concedit, quibus elapsis, illi ea quidem vice nominandi iure cadunt; & tunc jus devolvitur ad Ordinarium, qui ad Beneficium eligit, quemcumque voluerint.

II. Regalia jure Rex Patronorum Laicorum iuri derogare non potest, quia Regalia non ei plus juris tribuit, quam Papa Papatus. Porro Papa in Patronorum Laicorum præjudicium nihil, ut declaratum est, facere potest. Rex & converso derogare potest Ecclesiastico Patronorum iuri Regalia gratia, & Beneficia ab iis pendente conferre, quin eorum consensu opus sit; quoniam autem Regalia resignaciones in favorem recipendi jus Regi concedit, ea proflus ratione, qua Papa eodem fruatur, ad ejusmodi resignaciones Beneficia in Regalia vacanta conferre potest.

III. Patronus Laicus variandi libertate gaudet. Si presentavit indignum, potest alterum nominare; quod Patronus Ecclesiastici non conceditur, qui quidem non possunt, quod Laico Patrono licet, presentationi presentationem addere. Discretio hujus ratio ex eo potissimum ducitur, quod Patroni Laici ignorantia excusanda est, non item Patroni Ecclesiastici, qui jus suum ea vice, post presentationem primam conservat.

IV. Ordinarius presentationes admittere nequit, absque Patroni Laici consensu, cum id facere sine Ecclesiastico Patrono possit, cuius juris derogare in permutationis casu potest, in puris autem, ac simplicibus dimissionibus non potest; cum enim tunc Beneficium vacet, nonnisi ad Patronorum five Ecclesiasticorum, five Laicorum illud conferre potest.

V. Beneficium in Patronatu Laico existens pensione oneri non potest; putatque Carolus Molinus, Rescriptum, si quod a Pontifice concederetur, executioni mandari non posse, nisi Patronus afflentiretur, vel addita fuisset ejusmodi clausula: *Si tamen Patroni consensus accedit.* Verum cum presentatione iuri, quo Ecclesiastici Patroni gaudent, derogare Pontifex possit, pleno iure conferens Beneficia, qua ad eum presentationem pertinent; potiore ratione post Rescriptis suis pensiones in eorum Patronatus Beneficiis constitutas roborare, quin ipsorum consensu opus fuerit.

Cate-

(a) Justinian. novell. 123. cap. 18. Gratian. 16. q. 7. c. 10. num. 32.

P A T R O N A T U S.

Ceterum juvat animadvertere, Patronatus duplicit, Laici scilicet, & Ecclesiastici distinctionem ex personarum discrimine non desum; Ecclesiasticus enim potest esse Patronus Laicus, ratione sui praedii, siue patrimonii, cui Patronatus annexus est; at Laicus non potest Ecclesiasticus Patronus esse, quia Patronatus Ecclesiasticus jus est, quod personæ, vel Communitatæ competet ob Beneficia, quibus fruuntur; uno verbo, Beneficia in Ecclesiastico Patronatu versantur, cum ab Ecclesia pendent. Non est omittendum sapienti numero fieri, ut Patronatus Laici decurru temporis Patronatus Ecclesiastici evadant; & id quidem vel donatione completa, vel Feudorum, ac Ditionum translatione, & cessione Ecclesie, aut Monasteriis a Laicis facta. In titulo foundationis Ecclesie nonnumquam exprimitur, Fundatores ad certum tempus tantummodo sibi Patronatus jus reservare, & usque ad definitum cognationis gradum, quo cessante, Ordinarius de iure plenitudine conferit Beneficia, quæ ante Laico Patronatu subdebandunt. Quam ob causam foundationis tituli sunt cognoscendi.

Graves occurunt difficultates quad Patronos Laicos hereticos. In Galliis ante Nannetensis Edicti revolutionem, qui Religionem, ut vocant, Reformationem profitebantur, & Prædis, quibus Patronatus Laicus addictus erat, potebantur, obtinere Confiliū Recescriptum, quo ipsi concedebatur, ut idoneos viros nominarent, qui possent eorum loco ad Patronatum, quibus illi gaudebant, Beneficia praesentare; sed id servatum non fuit, atque Ordinarii Beneficia ea, quorum Patroni Calvinistæ erant, de iure plenitudine contulerunt. Quia in re illud est animadversione dignum, Patronatus jus, quod reale, & fundo annexum est, non proinde perisse, sed dormisse, ut ita dicam, ac sopitum remansisse; ita ut Patroni, si forte ad Ecclesiastem redirent, suo Patronatus jure fruenter, perinde ac si heretici nunquam fuissent. Praxis haec hanc levibus rationibus nititur; & quamvis Patronatus jus propriæ spirituale non sit, mixtum fatem est, ac sere dicitur esse *quid spirituale annexum temporali,* nec vendi sejunctum posse, sed solum una cum Prædio, vel fundo, cui est annexum. Parisiensis Senatus Recescripto Contradictorio, edito die 6. Februarii an. 1648. in Audientia Magna Camera contra Dominos Agri de Bafache ex Bunois, Religionem, ut dicitur, Reformatam profitentes judicatum fuit, Prædiorum Dominos Patronatu Laico instructos, & Calvinistas nec eo jure uti, nec ad Beneficia praesentare posse. Ludovicus XIV. Declaratione diei 16. Decembris an. 1656. illos eodem iure privavit.

Addendum est haec tenus dictis, Patronum Laicum se quidem ipsum praesentare non posse, quantumvis capax sit, sed posse tamen filium suum praesentare; Patronum Ecclesiasticum posse temporalis administrationis ratione exigere, cum Patronus Laicus Episcopum tantum monere posse, ut diffinatione impletatur; eundem Patronum Laicum jura honoristica possidere, videlicet locum primum ad Processionem in Ecclesia, ad incensum, ad aquam benedicendum, ad panem benedicendum, ac si in paupertatem inciderit, Ecclesiastem ei opem ferre debere; Jus Patronatus amittitur, re, cui addictum est, perire, ut si Ecclesiastem diruta, & Beneficii titulus extinctus sit; amittitur etiam crimen, quod flagitium in feudi negotio nuncupatur, ut si Patronus Parochium interficerit, atque hereti, quod laicæ Majestatis Divinali crimen est. Sed id Laici Patronatus usum suspendit, tantummodo, ut dictum est, Patronatum ipsum non destruit.

Quiesco est, an Patronus Laicus naturam mutet, & Ecclesiasticus evadat, cum ad Clericum transit. Molinus, & Chopinus in contraria sententias abeunt; sed ad eos conciliando asseri potest, Patronatum, si personalis sit, naturam mutare, & Ecclesiasticum evadere; si vero realis sit, suam primam conditionem semper servare. Decisio haec nos cogit expendere; quid realis Patronatus sit, quid item personalis. Quia Feudo, vel ædificio vi foundationis est annexus, realis est, semperque fundum, seu solum sequitur; cum autem Patronatus per foundationis actum certa aliqui personæ, ejus posteris, vel heredibus, honorumque possessoribus donatus est, personalis est. Sed haec distinctio in Laico tantum Patronatu locum habet, non item in Ecclesiastico, qui semper realis est, & nunquam personalis, & in quo nec agnosciunt differentia Patronatus familiaris, & Patronatus hereditarii. Denique locum habet apud nos Patronatus Regius, qui duplex est; unus oritur ex foundationibus, quas Reges nostri instituerunt; dicitur alter ex qualitate Regis, quem Gallicana Ecclesia tanquam suum Patronum, & Protectorem agnoscit.

Ceterum non privantur foeminae Patronatus iure, cum per foundationem non excludantur. Eo puella gaudere potest; cum autem nupfit, si Patronatus est realis, & dotali fundo conjunctus est, vir urpo dotali boni conjugis sua fructibus gaudens, ipse solus nominare, ac praesentare potest, quia Patronatus est fructuum portio, quorum dominus est; quod si Patronatus est personalis, debet foemina nominare, ac praesentare non sine viri auctoritate, vel auctoritate a Judice obtenta, si vir recusaverit. Jus Patronatus acquiri potest donatione, constructione, foli denique, ac fundi donatione; sed porisimum donatione, quia nempe vetant Canones, ne Ecclesia, cui nullus fuerit redditus, confacretur; ac si contingat, ut unus Ecclesiastem doret, alter extuendam cureret, qui docem assignavit, solus Patronatu gaudebit. Prostant Libri bene multi super hac materia concinnati.

C A S U S I.

Patronatus Laicus, qui alteri ceditur.

¹ Patronatus Laicus jus Patronatus, quo gaudet, in alium abfuge Episcopi consensu transference non potest.² Jus suum donans non potest ei oversum simulcum addere; sed enim id simoniacum.

Q U A X S I T U M.

In quadam donatione inter vivos adest articulus, quo jus Patronatus Capella donatur in hec verba: „dicta donatio, trix donat dicta Donatarie jus Nominationis post mortem suam, ea conditione, ut in Capellani electione, & nominatione, quam ipsa instituit, & cuius instituenda iure gauget, debet vi presentem, Ecclesiastici ex ejusdem Donatarie, familia semper ceteris omnibus preferantur, & præterea dicta prefensi Donatio ita facta est, quia eam ita factam esse dicta Donatarie voluntas est.“ Cum Nominationis jus spiritale jus sit, & ejusmodi, ut ipsum per se nihil habeat temporale; queritur, an jus hoc

Lamet Tome II.

possit private personæ donari absque Ordinarii consenti; id quod Capiti *Quod auren de iure Patronatus,* & Capiti *Suggerium,* ed. iii. nec non Glossæ contrarium videtur.II. An pacrum, & conditio nominandi Donatarie censanguinem Simona vident, habita ratione verborum, que repugnare videunt Capiti *Tua nos de Simonia,* & huius regulæ Panormitanum apud Bonacinan. q. 4. §. 11. 1. prop. num. 5. *Nec ratione jus Patronatus in pacrum,* vel contrarium oversum deduci potest. Porro donatio conditione suspensa titulus oneirosum est.

R E S P O N S I O.

Confidimus Confessio subscriptum, ut propositis questionibus satisficiat, exigitur:

Quoad primam, Donatarie donare non potuisse fine Episcopi consenti jus Patronatus, quo ipse gaudebat. Haec communis, & verior sententia est, inquit Panormitanus, qui Canonicas non paucos citat. Opinioni huic Barbofa subscribit, & multis ipsi quoque Autiores adducit.

Nullus quidem expressius occurrit in Jure textus, qui Episcopi consentium tamquam necessarium aperte requirat, ut alteri alteri jus Patronatus, quo fruatur, cedere possit, ut Suarez L. 3. oīcu-

ostendit. Possent sane in medium afferri Capita 17. Nullus, & 20. *Suggerimus de jure Patronatus, & alia nomina;* sed in iis de jure praesentandi, & Patronatus non est sermo; ea quippe de Ecclesiis, aut Beneficiis, que absque Episcopi consentu, & notitia a Patrono donari non possunt, accipienda sunt.

Quia tamen in cap. *Illud de jure, parroco, & in cap. unit, in s. sed. dicitur,* *Laicus suum ius Patronatus Ecclesie, & aut Communianti Regulari absque Episcopi consensu domare posse;* ideo *Canonizat, plerique Autores ex hac exceptione conculserunt Patronum abesse Episcopi consensu non posse* sicut *jus Patronatus alteri cedere.*

Quod secundam; simoniacae est donatio huc, quia ejusmodi jus Patronatus, quod spirituale est, donari non potuit cum oneroso titulo, nempe cum conditione, quia reputatur, ac confutetur aliquid temporale; uno verbo convenio Donatricem inter, ac Donatariam inita, de qua in expositione dictum est, nulla est, & simonica C. fin. de p. & C. sua nos de Sim.

*Decisum in Sorbona hac die 6. Maii
an. 1696.*

G. Fromageau, Habert,
G. Bourret, Ph. De la Cote,

C A S U S I I .

Jus Patronatus, quod male ceditur,

1. *Spirituale ob tempore donari non licet,*
2. *Simonis subiunctione non carer, & nullus est convenio, qua ceditur jus Patronatus in compensationem, & inspectu optulatum;*
3. *Si qua dubitatio quod hanc abstinem occurvert, Romana Curia approbata petenda est;* i. e. *Pontificis autoritate simonia tolleretur.*

Q U A E S I T U M ,

Gannes Julianus Mercator, Nangetensis Patronus Praesentator Capelle Sancti Honorati in diocesi Andegavensi ceditum ius Patronatus Honorato Bucherio consobrino suo, & Margarita Julianae sorori sue, dictaque Bacherii conjugi. In*scriptum cessionem hanc contra Salviini inito, qui declarat, in iure episcopacionem, offici rurisque erga se dictorum Bucherii, & Margarita Julianae, & ab amicis singularem, & sinceram, quae mutua semper existit, aliisque iustis de causa filiorum, & quia ita ipse ultra voluit, secessisse, ac transalpasse . . . sumus ius primi Patroni, & Praesentatoris dicta Capella S. Honorati, &c.*

Super hac re queritur, an ea verba officiorum & episcopacionum, quorum gratia instituta est ea cesso, Atrum hunc simoniacum non reddant? Ac proinde rogantur Sorbona Doctores, ut super hac difficultate proferre velint sententiam suam, eandemque subscribere.

R E S P O N S I O .

Consilium Conscientia subscriptum censet, tametsi non debint Autores, qui ratione profusi theoria questionem hanc expeditentes opinentur compensationem gratia donari posse Beneficium, seu ius ad illud nominandi ob officia, & auxilia, que prelio alii possent; in praxi tamen, iherosolitae circumstantiae, quae feruntur, haec officiorum compensationes continantur, & intentione, quae praeedit, ejusmodi donationes malar esse, atque adeo dimandans. Ratio est, quia si minus ea sunt simoniacae, januam aperiunt simoniz. Hac est sententia Facultatis Theologicae Parisiensis in Censura Apologiae Casuistarum die 16. Julii an. 1658. Apologista hic contendit, dummodo probe distinguenter pretium rei spiritalis agere, quod grati anima causa donatur; ita ut ob eam causam donans non contenderet per temporale, quod donat, rei spiritalis pretium square, simonianam contra divinum ius non committit: *Hec propositio, inquit, Censura p. 6. qua vult Autor, eum, qui sic ob illius actu, vel habitu, ne nollet unquam square rem spiritaliter rei temporali, non commisserit simoniam contra fratrem, in donanti, ut Autem loquerit, quelque chose spirituellam in recognoscere d' une temporelle, salve est, immixta, scandala, & viam aperi omni simonia contra ius divinum.*

Et fuit rudes tantum homines simoniam perpetrarent, quippe spectarent rem temporalem, quam donant, tamquam premium spiritualis rei, quam recipiunt; vel hanc ipsam ut temporale pretium, & compensationem spectarent; & converso nullius culpa rei futuri, si ea mente essent, ut non aliter temporale spectarent, quam ut causam ad spirituale domandum excitarent, vel temporale ipsum spectarent, tamquam gratianum temporalis compensationem.

Sed ut id ad negotium in casu, quod expendiatur, proportionum accommodetur, Joannes Julianus, omnium ex familia maxima, & hoc quidem nomine Praesentator ad Capellam editum suum ius Patronatus, que res est mere spiritualis, intuitu beneficiorum, officiorumque ex Domino Bucherio

consobrino suo receptorum, videlicet in modum compensacionis episcopacionum, quas percepit, queque sunt preciosissimae, quod malum est. Atque hanc quidem Patronatus translationem agre admodum a simonia excusari possit, ex eo etiam clarus evincitur, quod additur in Contrario ius hoc alias quoque decausis cedi; quod argumento est, ejusmodi cessionem non modo officiorum praetectorum compensationem est, verum etiam eo spectare, ut ad alia, quibus indiqueretur, officia Juliano in posterum exhibenda Bucherio res extiterit.

Quoniam vero si minus Actus his in se ipso est simoniacum ad simoniam tamen proxime accedit; ac dubio procul bonis moribus adveratur, ac proinde nullus est, quoniam principis nititur, quae simonia januam, ac viam aperient.

*Decisum in Sorbona hac die 12. Martii
an. 1702.*

G. Fromageau, Habert,
G. Bourret,

C A S U S I I I .

Patronatus Simoniaca Cessio,

Fundator *Laicus Monasterii Montisalpinum, qui sibi ius in perpetuum nominatum Antiphitum reservavit, Diocesis Episcopus ius hoc cedere non posset, sa conditione, ut ipse, ejusmodi Successores ejusmodi Antiphitum ex circa quadam familia eligere tenentur; conventione quippe simoniaca est;*
3. *Si qua dubitatio quod hanc abstinem occurvert, Romana Curia approbata petenda est;* i. e. *Pontificis autoritate simonia tolleretur.*

Q U A E S I T U M ,

Quidam nobilis genere, cui unigenitus filius in exercitu perierat, Monasterium Paularum S. Benedicti in domo ad *laicam* spesitate ex devotione fundavit, sibique ex fune successoris reservavit ius nominandi in perpetuum Antiphitum, eam quoque perpetuan futuram. Cum porro ab Episcopo, sub quo Montisalpinum situm est, permissiones, & approbationes necessarias obtinuerit, propriam filiam, que Nannetibus Benedictina erat, in primam Antiphitum nominavit. Nannetensis Episcopi consensu eam cum aliis duabus Montisalpinis ad Montisalpinum, quod fundare solebat, ut illae irrevoocabili donatione suam domum tribuit, ut ibi novum Monasterium insitueretur, Patronatus iure sibi reservato. Sed deinde mutato consilio, Episcopo ius obtulit, Monasterio in Ecclesiasticum Patronatum deduxit, a conditione, ut illi, ejusmodi successores Montisalpinum & familia, & cognomina eius & eius amicis, siquemque ejusmodi Monales in Conventu fuerint, in Prioriam tempore eligerent.

Renuit Episcopus ius Patronatus in conditione acceptare, inquietus, illud esse spirituale ius, quod gratis proinde cedendum est; conventiones omnes in hoc retum generis illicitas, ac simoniacae esse; familiam quippe, & qua Priorissimae suarentur, temporale commodum ejus bono stipulatum inde percepturum. Addit, integrum libertatem iis relinquendam, qui Antiphitum vel eligere, vel nominare debent, ex Concordio; tanta ponderis electionem tempore debere in digniori, & aptiore eadere; fecit simoniam, vel perjurium committi, quia jure gaudent, se electurum, vel nominaturum jurando promittit, quem Ecclesia utiliore fore crediderit. Hec omnia, inquit Episcopus, Canonistarum, & Rebus in Concordiam sententia sunt confortata. Ad extremum Fundatori auditor est, ut Sorbona Doctores consulat; quod in causa est, ut eos adest, rogetque, ut sibi in hoc negotio, in quo est prorsus hospes, & peregrinus, facem praeferant.

R E S P O N S I O .

Consilium Conscientia subscriptum censet, tametsi non debint Autores, qui ratione profusi theoria questionem hanc expeditentes opinentur compensationem gratia donari posse Beneficium,

I. *Elections fere semper magnis abusibus obnoxias fuisse.* Ante Concordatum litigiose, violenter, certaque erogata pecunia pergebatur pleaque; ac proinde passim cum simonia, & perjurio conjuncte erant.

In Concordio inter Leonem X. & Franciscum I. elections stabilitate sunt, statutumque, ut Rex ad Episcopatus & Abbatias nominaret, ea conditione, ut qui nominaretur, vir gravis, & alias idoneas esset. Rebus in hunc locum ita. 2. de electi, afferit, in electionis negotio dignorem preferendum esse; ex iure tamen Canonico fatis est, electum dignum esse; *Littere de jure Canonico electio de digno valent.*

III. Tridentina Synodus Sess. 24. c. 18. de Parochiis vacantibus per Concilium conferendas verba faciens, mandat, ut ex iis, qui le iterent, quicunque examen subierint, Episcopatsum eligant, quem ceteris magis idoneum judicaverit. Quod attinet ad Patronos Laicos, qui ad Cursus, in quibus Concilium locum

P A T R O N A T U S .

167

locum non habent, nominandi jus habent, satis est, cum, quem praesentaverint, dignum esse: *Quod si jus Patronatus Laicorum fuerit, debet, qui a Parono praesentari erit, ab eis depetrari, ut supra, examinari, & nonnulli idonei repesci fieri, admitti. Confili potest Barbosa in hunc Concilii locum n. 126. & n. 127.*

IV. In Trident. Concilio Sess. 25. de Regularibus c. 7. ubi de Abbatis, aliquis sermo est, ea dicitur eligenda, qua laudabiliter viserit; non dicitur opus fore, ut dignor.

Non ergo apparent sub peccati pena ex Canonibus eligendam effi digniorum; dignam esse fatus est.

Quoniamvero Consilium missum est, quo Rebatus pronuntiat, ad praesentem difficultatem dirimeadum existimat stolidum esse Tridentini Concilii decreto super Patronatum translationibus Sess. 25. c. 9. de Reform. Quod ejusmodi: *Nec di-
cium ius Patronatus venditionis, aut alio quoque titulo in
aliis contra Canonicas sanctiones transferre presumant. Si feci
fatuus, excommunicantur, & in eisdem panis subiectantur, &
dicto iure Patronatus ipso jure privati existant.*

James vero, ut mons Pirching, tom. 3. ita. 38. sed. 3. §. 4.
n. 71. Jus violat, qui Patronatum, qui spiritualis res est, cedit, ut illis conditionibus, quas Ius non admittit, & sine quibus ille omnino non cederetur. Ejusmodi conventionis est simoniacae; vide cap. 5. *Questiones de rei perm. Patris transmis., qua sit circa spiritualia, vel spiritualis conexa habeat simonia semper constare;* ac proinde obligatio Episcopi N. ejusque Successoribus imposita, ut jus Antiphitum nominandum sumatur ex lege, ut ex semper ex eis familia, cui Fundator favere vult, eligatur, conventionem efficit simoniacam: & gravis Episcopica causa suscipitur, quoniam vero conditionem adeo Canonibus contraria rejicit.

Dicit potest in Fundatoriis favorem, ipsum, quippe qui Antiphitum nominanda jus habeat, post ex amicis familia eandem elegere, si ei praesens Antiphitum praeferretur, & inde conclusum, eum nihil novi Episcopo imponere; praesertim cum ex ratione Patronatus hic evadat Ecclesiasticus, ac proinde tamquam res Ecclesiastis favorabile spectandus sit. Sed respondet, Fundatori, si forte filia ante ipsum et vivis excederet, liberis, quam in eis locum nominaret, electurum; cum contra in conventione, quam proponit, contendat, eam Episcopo obligacionem imponere, ut Prelatam ex certa quadam familia nominet, quod fuit et longe aliud. Quod si haec objectio quicquam evinceret, id unum evinceret, rem hanc dubium esse; quo casu audeant effici Romana Curia, & hujus conventionis obtinere a Pontifice confirmatos qui quidem approbatione sua purgaret, quicquid vitio contra Ecclesiastis regalis in eadem exitteret.

Decisum hac die . . . Julii an. 1705.
G. Fromageau.

C A S U S I V .

Patronatus hereticus.

Vir nobilis Anglus Catholicus, qui Patronatus Laico gaudet, dum vera Religio in Anglia vigorat, post scriptum ad Beneficiis, cuius Patronus est, Hereticus nominare non posset.

2. *Si Paroni Catholicis Hereticus nominare non posset, ne ullam quidem pecuniam hujus presentationis grana posse aut extingere, aus recipere.*

Q U A E S I T U M .

Rogantur Sorbona Doctores, ut super duas hisce difficultates aperiant sententiam suam.

I. *Queritur, an Catholicus Laicus, qui ante quam hereticus in Anglia irreperatur, post eam Religionis mutationem suo Praesentationis iure uti, & Presbyterum hereticum nominare possit, ut enim Catholicus pereatur.*

II. *Ita tamen faciunt, ut Catholici Religionem e Regno penitus extruderint, & heresim in eis locum inducant.*

Ceterum illi ut imponeant, ita statuerunt, ut nempe Religionis eius, quam funditus everterunt, nonnullis adhuc servatis vestigis, populum deciperent, ea jura Ecclesiastis reliquias, quibus ante schismis gaudabant.

Objiciunt, qui contra sententiam Catholicos in has factis specie uti jure suo, quo, si fecerit agerent, solipientur. Sed respondet Catholicorum Angli relinquant, non proinde evincitur, ipsos eo uti possit. Si Anglicani Episcopi ejusmodi electionem probant, id eo tantum faciunt, ut Catholicum Religionem e Regno penitus extruderint, & heresim in eis locum inducant.

Ceterum illi ut imponeant, ita statuerunt, ut nempe Religionis eius, quam funditus everterunt, nonnullis adhuc servatis vestigis, populum deciperent, ea jura Ecclesiastis reliquias, quibus ante schismis gaudabant.

Opinoruntur & illud, Catholicos tum sibi, tum Fidelibus eo nominatione jure utentes prodeant, nisi ministrorum electis, qui & qua sunt animi moderatione, & accepto Beneficio fe Patronis obstrictis telantes, Catholicos humanius exscent, eoque in Religione persisteret haec agere patiatur. Verum reputor, quicquidem commoda se illi inde percipere contendunt, ipsi aeternum perirent.

II. Ex iis, qui hactenus dicta sunt, altera difficultas facilius solvi potest; si enim Catholicus pseudo-ministrorum ad Beneficia nominare non posset, nihil est, quod queratur, an idem Catholicus aliquid, pura pecuniam, exemptionem, vel id genus omnis misericordiam ad Ecclesiam finum Anglia rediret.

Oponuntur & illud, Catholicos tum sibi, tum Fidelibus eo nominatione jure utentes prodeant, nisi ministrorum electis, qui & qua sunt animi moderatione, & accepto Beneficio fe Patronis obstrictis telantes, Catholicos humanius exscent, eoque in Religione persisteret haec agere patiatur. Verum reputor, quicquidem commoda se illi inde percipere contendunt, ipsi aeternum perirent.

Decisum Parisiis hac die 26. Novembris
an. 1671.

*Morel, Patu, Porcher, Chaffebas, Fortin, Huet, De Sainte
Benoit, Aug. de Lamer, Ph. Le Feron, Petit-Pied, De La
Haye, Le Jeze, Cousin, Choart, Le Franc De La Grange.*

Vide Dictionarium D. PONTAS.

Littere Tom. II.

L 4 P A U .

PAUPERTAS RELIGIOSA.

Spectarunt Sancti Viti paupertatem tamquam Regularium opulentiam, quia per eam sit, ut nihil sit in hac rerum universitate, quo illi egeant, & quod etiam non flocci faciant, despiciantque. Quam ejus formam nobis exhibeat Sanctus Benedictus, admodum late patet; Religiosos quippe jubet proprii nihil habere, seque rebus omnibus discriminatum exuerit; declarat eorum paupertatem tantam esse debere, ut ne minimum quidem jus in proprium corpus, vel in suam ipsorum voluntatem refineant, hoc est illi tum quoad internas, tum quoad externas actiones non amplius sui compotes sint; ea vero, quibus absolute indiquerint, quacumque denum sint, ipsis a proprio Superiore sperare debere, quemadmodum quicquid ad subsistentia ac vita conservationem necessarium est, a Deo expectatur: (a) Quibus nec corpora sua, nec voluntates licet habere in propria potestate.... omnia vero necessaria a Patre Monasterii sperare. Quia porro de paupertatis voto, quantum quidem in personis Deo confecratis extendatur, alibi dicimus, ideo non pluribus id verbis hoc loco perseguimur.

Vide { RELIGIOSÆ,
VOTUM.

C A S U S.

Votum paupertatis Monialium Terti Ordinis
Sancti Francisci,

³ Moniales Terti Ordinis S. Francisci laborum suorum fructus disponere possunt, si eorum Constitutiones id permittentes a Sancta Sede approbata sunt.

³ Et si eadem Constitutiones non nisi Superiorum approbatione nesciuntur, Moniales haec ad Tridentinam Synodi definitionem regendae sunt;

Q U A E S I T U M.

Illi in questionem vocatur, an praxes, que in Sanctimonialium Terti Ordinis S. Francisci Communiteate servantur, Tridentino Concilio conformes sint, atque an tuta conscientia tolerari ac retineri possint iis de causis, que producuntur, Ex porro praxes ejusmodi sunt.

II. Si iudicende charitatis timor, aliave rationes Episcopum Superiorum ad dictas praxes tolerandas aut probandas adducuntur: Moniales & Confessarius tutane conscientia fontes?

III. Idem Confessarius & Moniales, quibus proprii status imperficio ignota non est, tenentur ex Episcopum sollicitare, ut ejusmodi communionem inficiat?

IV. Possente Episcopo, ut id melius consequeretur, nonnullas in inveniente praxi relinquere? Ita autem Confessarius possente deinde Sacramenta administrare, connivens, nec eas una cum ceteris ad obedientiam pertrahens?

V. Si nosset Confessarius non paucas ejus Communitatis Moniales ad hanc reformationem, sicutdem Superiori ita placet, amplectendam agre admodum adduci posse, atque adeo nonnullas omnino relinqui: casu ad Sacramenta admittere posset? An vero eas ante reformatione firmare debet? Ac si tamen foret, si generatis eas cohortaretur, ut suo se Superiori omnino subdenter, viventerque a rebus omnibus profici abducat, & nihil optantes?

VI. Spes communis huius facultatis obtinenda potestne in causa esse, ut ipse a monitionibus ac minis ablineat, quia nonnullarum ad se accedentium pravam animi preparationem probe cognoscit?

VII. Exdem Moniales, que, prout occasio tulerit, Superioris consilia vehementer impugnant, multaque speciosas difficultates opponunt, gaudente conscientia fecurant, quod ajunt, scilicet, si liquidem Superiori absconde, earumque rationibus pon obstantibus, ita libuisset, assentias tuisse?

VIII. Exdem Moniales, que, prout occasio tulerit, Superioris consilia vehementer impugnant, multaque speciosas difficultates opponunt, gaudente conscientia fecurant, quod enim attinet ad necessaria, quotannis Monasteriorum pensione Monialibus suppeditat. Prelata ipsa singulis in officio continere vix posset; adem nonnulla difficultate fuit. Probe callet unaqueque sua opes, & certa est, Prelata nihil inde sumpturam, se necia. Constitutionibus id ei prohibentibus. Facile quoque intellectu est, hac ratione cupiditatem foreri; illi habere cipiunt, & accumulare; quamvis nolint quicquam independenter expendere, nec ignorant omnium rerum privationem tolerandam fore, animumque a terrenis rebus absculo vivendum. Hoc tamen dispositio ex eo levior appetit, quod eam dependentiam re ipsa nullam fore certo scit, fierique facile posst, ut non omnes ita sint animo comparata. Contingere vix posset, ut non es pecunia tamquam propria spectet: proficitur singularum sustentationi, quippe qua septente, vel ostena cum famula degunt in quoque cubiculo; recipiunt, denique, quod Communitas dare potest; & additur, quod deest.

IX. Confessarius, cui ea Communitas ab Episcopo commissa est, ex obedientia Superiori praefanda, eamne tamen defere contra proprii Episcopi voluntatem debet, quamvis eadem Communitas in præfencia frueretur tranquillitate, omnemque, quia quidem optari posset, disciplinam fervaret, excepta communione, que statua non est? Rogantur Sorbona Doctorates, ut super hac re dicant, quod sentiunt.

R E S P O N S I O.

Confessarius subscriptum constat, Terti Ordinis Moniales, de quibus agitur, tuta conscientia est, esse Constitutionibus suis adhaerentes, sed Sedes Apostolica eas approbat.

(a) In Regula S. Benedicti cap. 33.

PAUPERTAS RELIGIOSA.

169

vit. (a) Etenim post Tridentinum Concilium potest vel Superior cum causa uni, vel pluribus Monialibus assignare certum quotannis redditum, ilis usi futurum, quin Regularis paupertas ledatur, quia ejusmodi redditum usi pendet ab arbitrio superioris, qui eam difpenationem, quoties ita expedire judicaret, revocare potest, ut contendit Peirinus cum multis Anterioribus, quos citat tom. 2. quæst. 2, de Subsidio cap. 2. S. 1. ubi hanc controversiam accurate discutit pag. 222. & sequentibus. Consent in hoc negotio complures alii vituperandam non fore proximam, que Superiori annuente in aliquibus Religionibus institueretur, ut nempe certa quotannis summa ad viustum vestituimus. Religiosi singulis tribueretur, iisque præterea permitteretur, ut ea, quibus opus haberent, sibi aliunde compararent. Quod si ita est, potiore jure affiri potest, Constitutiones Ordinis, in quo ejusmodi confutato obtinaret, a Sancta Sede permitti, atque approbari posse. (b) Porro Baffus afferit, hanc proximam, si in aliqua Religione instituta esset, licetam fore; Littera eis consenserunt quatinus Religiosum, quibus ex Superiorum licentia Regularibus certa annui redditus exactior pro vicissim & reficiuntur; ita si aliqui destr. ipsi superfluum plus & honesti usibus impendant; dummodo Religiosi facultatis sibi credite terminos non excedant, & reformatio a Superioribus legitime facienda obtemperare sint parati.

Sunt sane Theologoi bene multi, Superiores peculiares non posse ejusmodi peculia permittere, præstent post Tridentinum Synodum, & Clementis VIII. Bullam, (c) quam affert de Murga. Sed ali quoque non pauci contra sentiant, ut apud eundem Autorem videtur est. As responderetur, ut de hac difficultate sentiendum sit, extra omnem dubitationis aleam positum est, confare, Romanum Pontificem, qui passim in Concilii Decretis dispensat, seu quia Concilium hanc ei potestim relinquere, ut ex sej. 25. de Reformat. cap. 1. concluditur, seu quia ceteroquin eadem gaudet, Constitutiones, de quibus in expositione dictum est, permittere posse.

His ita se habentibus, Moniales ea, que Constitutiones ab Ecclesia approbatas, quibus peculia, & peculia, de quibus quæstio est, permitterentur, proficie essent, legitime cogi non possent vitam alteri instituere, & inventeretur hujus Terti Ordinis confutudini renunciare; sed his id unum injuria posset, non dilponenter, præterquam quod per proprias Constitutiones sibi licuerit.

Non imus inficias, harum Monialium paupertatem non aqua ex exterius perfectam fore; verum tunc in Ecclesia pauperis gradus plures; quia exempli Monialium Holpitalitatis non adeo stricta paupertas est, atque in iis Religionibus fervat, quia vita contemplativa summa prorsus addicta; non tamen inde sequitur, illarum paupertatem propriam paupertatem non esse, fatis nimis est Religiosum, vel Religiosi nihil habere nisi dependent a Superiori, vel a Prelata, penes quos semper remanet jus eos privandi, conciliis, cum ita expedire judicaverit.

Si ratione conformem conferatur, ut Terti Ordinis Moniales haec, quas Ordinario subelis pro certo ponitur, ad communem vitam, & ad omnia in communione conferenda redigantur, sublati peculiaribus societatis, ex septem vel octo Religiosis cum ancilla compositis; ejusmodi reformatio ad pueras in posterum recipiendas, & ad eas ex senioribus, que assentientur, spesare debet; ceteris autem Monialibus, que quidem relinquentur, Sacra menta administrari possent, dummodo alii de caufis indigne non conferentur.

Si Constitutiones harum Monialium ante Tridentinum Synodum editæ sunt, vel etiam posita, sed tantum ab earumdem peculiaribus Superioribus approbatæ, hoc in casu ad Tridentinam Synodi definitionem, quod fieri poterit, sunt redigendæ. Ita statuit D. Carolus. (d) Certum enim firmumque est non eam Tridentinam Synodi mentem esse, ut ejusmodi peculia & pensiones in pectorum Religiosorum favorem tolerantur, Quoniam mandat, ut omnia in Communione cumulante conferant Conventui profutura, & ut ipsa Synodus loquitur, Conveniens incorporens. Multo vero magis Concilio repugnat, Moniales arte sua vendere, & in ejusmodi locis perceptum lucrum deponere, ut extrahant, cum eo sibi opus efficiere possint; ita ut eam pecuniam, iis inficiat, ad quas spectat, Antitrita disponere nequeat. Tolerari non possit articulas hic in Monialibus jam profissis, que reformationem amplecti nolent; eis enim ita a Prelata penderre necesse est, ut ipsa, prout ei videatur, ejusmodi peculia disponere posset. Apparet etiam Concilio contrarium, Monialibus certum annum redditum esse, quo vestes, & alia leviora, quibus indigent, sibi comparent, seu prospera, seu adversa valetudine utantur.

(a) Hæc Germani Fromageau peculiaris sententia est quia ex eius manu scriptis compert est, hunc Cafum nec ab aliis subscriptum, nec ad confluentes missum suffit.

(b) Baffus V. Paupertas Religiosa, tom. 2. num. 10.

(c) Concil. Trid. sess. 25. de Regul. c. 1. & De Murga. c. pag. 224.

Ne quis porro de Concili mente dubitandi locus superfit, audiendus Fagnanus, qui questionem ei, de qua agitur, germinans ad trutnam revocat. En eius verba: (e) Et in eodem Capite, Cum ad Monasterium idem, idem Abbatia per illum textum determinat, licetum est constitutum, vel consuetudinem, que Religiosa certum quid annuum pro vestitu tradidit. Laudat deinde Canonistas, qui in affirmantem partem proponunt; tum num. 62. multas Congregationis Cardinalium declarationes, que hanc sententiam dantur, in medium adducit, unamque inter alias eis verbis exprellit: Cum quidam Moniales præter dictum tributum Monasterio sibi reservatis seu quinquaginta annua pro suis necessariis, aegre indigentibus, petit sibi fieri facultatem illa ergredi in usi prædictis. Sacra Congregatio confitit, hanc pecuniam annuanam, non obstante reservatio-nes, acquisitam esse Monasterio, ideoque deferendam esse recte ad manus Abbatia, que primum proficit necessariis Monialibus, & quod reliquum fuerit, in usi tuis Monasterii conserueretur.

Aliam quoque Declarationem commemorat, qua Cardinales definitum, Moniales, que annus quidam redditus percipiat ab ipsi Monasteriis, eas etiam, quia in modum contractus redditibus gaudent, eos fieri retinere non possit, ac si retinuerint, ponis a Tridentino Concilio (f) contra proprietarios inlicitis subelibus, quanvis eos dependentes ab Abbatis participiant, vel Monasterii nomine istud fruantur: Sacra Congregatio confitit, in tanto Superordinarum capitulo licet Monialibus dicti fructus sibi redditus percipere. Si percepere, invenire in papæ dicti Capitis 20. sej. 25. de Regularibus, in proprietatis infinitis infiliis; nego ab ejus ponis excusari ob licensiam Abbatis, quia etiam dicit Concilii Decretum in Superordinis Casibus considerando quidem problemat, sed debet ex suo munere ex Monasteriis redditibus, vel eleemosynis Monialium necessitatibus in die subvenire.

Premisis hinc Cardinalium ad Tridentinam Synodi interpretationem a Pontifice delegatorum Declarationibus, Fagnanus fidenter pronuntiat: Non amplius esse locum opinioni Joannis Andreæ, (aliquorum complurium Canonistarum, quos nominat) existimandum, licet Profeso de licentia Superioris Prelatis accipere aliquam provisionem a Conventu, vel a Provinicia, sua scutaram decem, ut exemplificat Joannes Andreæ, vel quinquaginta, ut iniquus Calderinus, & Abbas, postmodum pro vestibus, & aliis personalibus necessariis. His in hunc modum constitutis, ad questions propositas responderetur.

Ad primam: ex cogitatum temperamentum, ut nempe omne Monialium peculia in singulis capsulis conferatur, ea legem, ut in Antitrite posse illam eadem capsula remaneant, frividolum esse, & pro lubidine inventum, ut proprietatis viam, quia Moniales laborant, palliatur; eaque proinde, si minus a S. Sede earum Constitutiones probata sint, quod est admodum verisimile, excusatione carere, & contra paupertatem peccare. Quocirca necesse est, ut Ordinarius, vel Superior ab eo delegatus ejusmodi loculos proferat, ita que omnia in communione conferratur, Monialibus ab Antitrite, prout res tulerint, statis temporibus distribuenda: quod si Moniales Terti Ordinis S. Francisci hanc communis vita ratione amplecti noluerint, Superior istud inhibeat, ne Novitias amplius excedant. Id quidem conforme est Declarationi Congregationis Cardinalium, atque etiam Episcoporum a Pontifice ad Regularium negotia nominatorum, qui super similis facti specie consulti responderunt in hac verba: Cum Archiepiscopus Urbini resiliat ad Sacram Congregationem se non posse adducere Moniales cuiusdam Monasterio ad sufficiendum exaltare vitam communem, ideoque illis propulsis, ut fieri potest, sunt redigendæ. Ita statuit D. Carolus. (g)

Certum enim firmumque est non eam Tridentinam Synodi mentem esse, ut ejusmodi peculia & pensiones in pectorum Religiosorum favorem tolerantur, Quoniam mandat, ut omnia in Communione cumulante conferant Conventui profutura, & ut ipsa Synodus loquitur, Conveniens incorporens. Multo vero magis Concilio repugnat, Moniales arte sua vendere, & in

l.

Si ratione conformem conferatur, ut Terti Ordinis Moniales haec, quas Ordinario subelis pro certo ponitur, ad communem vitam, & ad omnia in communione conferenda redigantur, sublati peculiaribus societatis, ex septem vel octo Religiosis cum ancilla compositis; ejusmodi reformatio ad pueras in posterum recipiendas, & ad eas ex senioribus, que assentientur, spesare debet; ceteris autem Monialibus, que quidem relinquentur, Sacra menta administrari possent, dummodo alii de caufis indigne non conferentur.

Si Constitutiones harum Monialium ante Tridentinum Synodum editæ sunt, vel etiam posita, sed tantum ab earumdem peculiaribus Superioribus approbatæ, hoc in casu ad Tridentinam Synodi definitionem, quod fieri poterit, sunt redigendæ. Ita statuit D. Carolus. (d) Certum enim firmumque est non eam Tridentinam Synodi mentem esse, ut ejusmodi peculia & pensiones in pectorum Religiosorum favorem tolerantur, Quoniam mandat, ut omnia in Communione cumulante conferant Conventui profutura, & ut ipsa Synodus loquitur, Conveniens incorporens. Multo vero magis Concilio repugnat, Moniales arte sua vendere, & in ejusmodi locis perceptum lucrum deponere, ut extrahant, cum eo sibi opus efficiere possint; ita ut eam pecuniam, iis inficiat, ad quas spectat, Antitrita disponere nequeat. Tolerari non possit articulas hic in Monialibus jam profissis, que reformationem amplecti nolent; eis enim ita a Prelata penderre necesse est, ut ipsa, prout ei videatur, ejusmodi peculia disponere posset. Apparet etiam Concilio contrarium, Monialibus certum annum redditum esse, quo vestes, & alia leviora, quibus indigent, sibi comparent, seu prospera, seu adversa valetudine utantur.

(d) S. Carolus in Act. Eccl. Mediolan. l. 6. p. 325. Conc. Trid. sess. 25. c. 2.

(e) Fagnan. t. 2. in 2. p. 1. 3. Decret. cap. Monach. n. 33.

(f) Concil. Trid. sess. 25. de Regular. c. 2.

(g) Concil. Trid. sess. 25. de Regul. c. 1. & De Murga. c. pag. 224.

